

Mura Lajos Önmagában

Önmagában

Copyright © 2013 Mikael Denut

ISBN 978-952-93-1997-8

Printed in Finland

www.facebook.com/lajosmura

Önmagában

Mura Lajos

Mit mondhatnék el az életemből

Önmagában a tény, hogy eddig még
mindenki meghalt, nem jelenti azt,
hogy én is meg fogok!

Mura Lajos

Éjjel van. Ez az alkalmas idő az írásra, ez az alkalmas idő a létezésre. Néha már élvezem a kertet. Mikor alszik a család, kimegyek a teraszra és találkozom a világgal. Na nem az épített világgal, hanem a teremtett, vagy létrejött világgal. Döbbenetes ereje van. A csend repedésein halk neszek itt-ott, a meztelen hold fénye átszivárog a felhők résein, ismeretlen növények és állatok szaga keveredik a jóízű éjjeli levegővel, a csillagok meglepetten pislognak.

Az egész mindenség figyelmeztet, hogy milyen ócska kis harcokat vívunk mi itt, miközben a természet gyönyörű, közönyös, részvétlen, és az idő csak számunkra mérhető és véges.

Elgondolkodtató, hogy sem a múltban, sem a jövőben nem élünk. Az egyik legfeljebb (többnyire meghamisított) emlék a másik csupán fikció. Mégis képes az ember az egyedül élvezhető jelent silány és kicsinyes ügyekre és célokra fecsérelni.

Szokratész állítólag azt mondta, hogy az el nem mondott élet nem élet. Vajon mit mondana el a ma embere az életéből? A végzettségeit? Állásait? Megszerzett vagyontárgyainak leltárát? Lányaim néha kapacitálnak, hogy írjam le, amiket mondok nekik. Valószínű persze, hogy így akarják megúszni, hogy végig kelljen hallgatniuk.

De mit mondhatnék el az életemből, ami érdekelhetné őket vagy bárki másét? Okulhat-e egyik pillanat a másiktól? Hatmilliárd ember élete elmondható? Volt író, aki egy nap történetét egy közel 800 oldalas műben örökítette meg. És igaza volt. Mert nem csak a történetekben, hanem a jelenségek és gondolatok, az érzések, reflexiók és emóciók sokrétű összetettségében is megvalósul a pillanat. Ennek a teraszon ácsorgásnak a tíz percét nem lehetne tíz óra alatt legépelni. Egymásra tornyosuló érzések és gondolatok sodornak egészen távoli vizekre.

Bejöttem a szobámba, az íróasztalon papírok, elintézetlen és elintézhetsen ügyek. A hamutartó csupa bánat, elnyomott csikkek fetrengenek és kövér füst imbolyog. Mindenki piszkál a cigi miatt. A család aggódik, az orvosok rákról papolnak. Biztos igazuk van. Azt mondják, meg fogok halni, de tréfásan azt szoktam mondan, amit Nietzsche mondott, hogy ez a vége mind a legjobb mind a

legrosszabb esetben. Érdekes, hogy az emberek elborzadnak a gondolattól, hogy a világ ezentúl nélkülük megy tovább és fel sem ötlük bennük, hogy eddig is évmilliárdok óta nélkülük ment.

Mindenki tanul és nagyon képzett lesz. Remélem azért marad hely néhány saját gondolatnak is. Mert anélkül az agyuk egy zálogházra fog hasonlítani, ahol mások értékeit ideiglenesen raktározzák.

A párkereső annyiféle igényt fogalmaz meg, amik ráadásul folyton változnak, hogy képtelenség találni eleven emberben olyat, aki mindnek megfelel. Én egy nőben mindig mást keresek. És ez függ a pillanatnyi hangulatomtól is. Anyáskodót, szűzieset, buját, kedveset, vadat, gyengédet, harciast, bölcset, butust, barátot, szeretőt, játszópajtást, komolyat és bolondot stb. stb. stb. És ez folyton változik. Mutassanak egy ilyen.

A küzdelemről

Két módon lehet feljutni egy tölgyfa csúcsára. Az egyik, hogy felmászol rá. A másik, hogy ráülsz egy makkra és vársz.

Kemmons Wilson

A küzdelemről legtöbbet az ázsiai Taoisták, a Zen buddhisták és egyéb a harcművészek szellemi háttérét adó filozófusok tudtak. Nehéz elképzelni, hogy ötezer év alatt ne hullajtotta volna ki az amúgy is gögös, önhitt és féltékeny generációk sokasága a zen és a harcművészetekről alkotott eszmék felejthető vagy nem helytálló részét. Sokkal valószínűbb, hogy az ezredévek tapasztalata tovább csiszolta és javította.

Test és tudat, külvilág és bensőnk, lényeg és jelenség nem egymás ellentétei vagy dualitások, hanem a megbonthatatlan egész formái. A változás, bármilyen változás befolyásol mindenfajta cselekedetet és kapcsolatot, a létezés minden formájában. A kozmikus rendben a kölcsönös összefüggés uralkodik. Saját mozdulataink és másokéi kölcsönösen egymástól függenek. Magad és ellenfeled egy egységet képeztek. Valójában csak saját tökéletlenségünk ellen küzdünk, hiszen ha tökéletesek lennénk, nem találnánk legyőzőre. Belátható tehát, hogy indifferens az ellenfél személye, sőt a győzelem vagy vereség ténye is. Ha veszünk, csupán felmértük pillanatnyi korlátainkat, ha nyerünk, méltóbb ellenfelet kell keresnünk, de a folyamat lezárhatatlan.

Lao-Ce írja a Tao TE King-ben
Éppígy a bölcs,
hátrahúzódik, ezért halad,
nem őrzi magát, ezért megmarad.
Így van,
saját érdeke nem űzi sose,
ezért teljesül saját érdeke.
Mit rejtenek a fenti szavak?

A félelem csak azokat befolyásolja, akik nem értik meg, hogy a vereség nem létezik. Önmagunk útján hányszor, hány felé lépünk? Húzható-e az ezer irányra közös vektor?

A küzdelem, bármilyen is legyen, életforma. Nincsenek célok, melyeket kötelezően el kellene érni, csak a tökéletesedés önmagáért való szépsége és elérhetetlen harmóniája. A siker és a célok

elérése könnyed melléktermék. Nem kell és nem is lehet a kudarcokat elkerülni. Elválaszthatatlan része az útnak, mint az élet elkerülhetetlen része a halál. Nem óvhatod meg magad tőle. Fogadd méltósággal, bölcsességgel, szemrebbenés nélkül és beépül lényedbe mint tapasztalat. „Nem őrzi magát, ezért megmarad”

Az edzés nem felkészülés a küzdelemre. Az edzés maga a küzdelem. Küzdelem a tökéletesség, a harmónia, önmagunk megismerése és legyőzése érdekében. Ahhoz, hogy tudatosság nélkül tudj cselekedni, fokozni kell az edzés tudatosságát. Aki csak győzni akar és nem tökéletesedni, az nem képes helyesen és tudatosan edzeni, nem képes felismerni az edzésen ezerszer és ezerszer megismételt mozdulatok automatikus születését. Aki nem képes az edzések során túljutni egy mozdulat gyakorlásakor az unalom holt-pontján, és megérezni ennek az egy mozdulatnak a lenyűgöző sokszínűségét és végtelen változatosságát, az hiába tölti az idejét, mert legfeljebb megtanul valamit, de nem fogja megérezni a technika lényegét, nem válik benne a technika természetes és magától értetődő automatizmussá. Ha viszont megérzi, órák alatt sem tud megenni egy mozdulatot, nem szívesen vet véget egy kibontakozó, de el nem érhető felismerési élménynek.

A küzdelemben nincs idő tudatos gondolkodásra. Aki egy technikát „használni” akar, az már elkésett. Az intuíció hozza működésbe a testet és a technikát. Az összpontosításhoz képest a technikai részletek, a kéztartások, mozdulatok, cselek és trükkök csak másodlagosak.

Az intuíció és cselekvés egysége és egyidejűsége a lényeg. A lényeg és jelenség itt összeolvad, elveszti dualitását, csak az itt és most létezik. A szándéknak és a tettnek egyszerre kell megtörténnie. A milliószor tudatosan gyakorolt és megélt mozdulat ilyenkor öntudatlanul életre kel egy villanás alatt. Nem megtesszük amit kell, hanem megtörténik. Ebben a folyamatban és pillanatban már nincs szerepe az ellenfélnek. Ha jól és helyesen, tág és lényegre figyelő, koncentrált tudattal gyakoroltál, a jelenség kiváltja a megfelelő reakciót és a technika által megtörténik, aminek meg kell történnie.

Tehát az edzéskor, az „út” járása közben a tudatot tágítani

kell, és a technika lényegének megértése és megérezése a cél.

A küzdelemben a lehetőség, a „jelenség” a legfontosabb, és ezt a gondolkodás nem teremti meg.

A Gyermekhez

Ha nagy csapás, lelki fájdalom ér,
mindenekelőtt gondolj arra, hogy ez
természetes, mert ember vagy. Mit is
képzeltél? Ember vagy, tehát kedveseid
meghalnak, barátaid elhagynak, s minden,
amit gyűjtöttél és szerettél, elrepül, mint
a por a szélviharban. Ez nem csodálatos,
hanem a természet rendje szerint való, ez
az egyszerű és természetes. Inkább az a
csodálnivaló, hogy nem érnek mindennap
nagy csapások. Ember vagy, tehát
szenedned kell; s szenvedésed nem tart
örökké, mert ember vagy.

Márai Sándor

Elég felnőtt vagy már ahhoz, hogy megértsd: a világnak többé-kevésbé mindegy, hogy te mennyit tanulsz meg a leckéből, mennyit tudsz történelemből, matekból stb. Méginkább igaz ez a sportra, ahol tulajdonképpen mindenki ellenérdekelt. Nem gondolhatod komolyan, hogy bárki, - bárki, - igazán törődik azzal, hogy TE mennyit méltóztatsz elsajátítani abból, amit nekik kellene fáradságos, és aprólékos munkával megtanítaniuk. Különösen úgy nem, hogy nem is látják rajtad, hogy igazán akarnád. Különösen úgy nem, hogy esetleg megvernéd az ő favoritjukat, az ő kedvencüket, az ő lányukat. Csak egy ember létezik, aki érdekelt az előrehaladásodban, és ez TE vagy.

Az ember kényszer-autodidakta. Ha tudni akarsz valamit, tanuld meg magad. Ha le akarsz győzni másokat, ha jobb akarsz lenni másoknál, saját magadnak, saját módszerekkel kell felkészülnöd. Soha ne gondold, hogy amit másoktól kaphatsz, az neked elég. Mások csak annyit adnak, amennyit kötelező adniuk és ez pillanatnyilag alig valami. Sem számonkérés, sem eredményorientáltság nem kényszerít senkit semmire.

Bármit, amit jobban fogsz tudni az életben másoknál, meg fogják venni tőled. De semmit nem fizetnek meg előre. A tanuló-pénzt mindig neked kell megfizetned. És ez nem csak a sportra igaz. Kész dolgokat vesznek meg, és nem szívesen bíbelődnek a dolgok megalkotásával. Ez lehet, hogy nem tetszik, de igaz. Hat milliárd ember próbálja megteremteni a helyét a világban és ezért pénzt és fáradságot nem kímélve igyekszik valami olyasmit elsajátítani ami megkülönbözteti őt a többitől, amit jobban tud a többiekénél, csak azért, hogy eladhassa magát, mert ez az egyetlen valós esélye arra, hogy fenntartsa és eltartsa magát. Ez az esély arra, hogy tiszteletet, megbecsülést, egy kis figyelmet vívjon ki magának ebben az óriási embertömegben. Senki, hangsúlyozom senki nem törődik a lemaradókkal, a versenyből kiesettekkel.

A többség számára megnyugtató egy konkurens kiesése. De általában is igaz. Senki nem törődik igazán másokkal, csak ha az érdekei miatt a törődés látszatát kénytelen fenntartani. Azt, hogy másoknak szükségük legyen rád, neked kell elérned. Olyan tudásra, eredményekre, képességekre kell szert tenni, amire a környezeted-

nek szüksége van, és varázsszóra észre vesznek, melléd állnak, részt kérnek a sikereidből. Érdekeiket felismerve közel húzódnak hozzád, jelzik minden módon, hogy régóta támogatnak, mindig is mondták, hogy benned van fantázia és egyáltalán nagy szerepük volt abban, hogy idáig jutottál. Barátaid száma nő. Támogatóid megsaporodnak. De, csak ha már TE megalkottad magad.

Ezzel megspórolnak maguknak egy csomó fölösleges munkát, esetleges tévedéseket stb. Egyszerűbb a már kész dolgok sikeréből részt kérni, mint a sikerhez vezető fáradságos utat végigjárni. Ezen nem kell megsértődni, nem kell őket megvetni. Tudomásul kell venni, hogy mindenki igyekszik a könnyebb utat választani. Az emberek már csak ilyenek. Mosolyogva el kell fogadni a helyzetet, és csak te tudod miért mosolyogsz. Ismered őket, de ők ezt nem tudják. Marha elégedettek magukkal, hogy milyen okosak, ravaszak és ügyesek. Egy idő után már önmaguk is el fogják hinni, hogy ők teremtetek téged. Nem baj. Ettől még lehet szeretni őket, ettől még lehetnek nagyon aranyosak.

Neked azonban tudnod kell, hogy csak magadra számíthatsz, csak Te teremtheted meg magad. Vannak az embernek rokonai, barátai kapcsolatai, ezeket fenn kell tartani mert az ember nem élhet egyedül. De azt is tudni kell, hogy ezek az emberek társaságnak jók, el lehet velük hülyülni, dumcsizni, utazgatni, iszogatni stb. Aranyosak lehetnek, szerethetnek téged. Szívesen megtesznek neked kisebb szivességeket is, -különösen ha ez nem kerül pénzbe, vagy nagyobb fáradságba- de ha igazán nagy problémád van úgy is csak magadra számíthatsz. Mindenki éli a maga életét, meg vannak a maga problémái, a maga feladatai és nem fogják sem a pénzüket, sem az idejüket, sem az egzisztenciájukat miattad kockáztatni. Mindenki oldja meg a maga életét. Ez a vezérfonal.

Nem számíthatsz még a rokonaidra sem. Nekik is meg van a maguk feladata az életben. Vajon a bátyám, a nővérem, az ő gyerekeik mennyire számíthatnak rám? Alig. Kisebb összegeket, egy-egy napot évente szánok rájuk, de egyébként oldják meg a maguk dolgait. Nekem is van elég megoldani való problémám nélkülük is. Nekem a saját családomat kell szem előtt tartanom. Ha nem bol-

dogulnak önerőből, úgy sem oldhatom meg az életüket. Tizenéves korom óta tudatosan vívtam magányos küzdelmemet a világgal, több-kevesebb sikerrel. Ezt nem lehet odaadni, kölcsön adni, ennek tapasztalatait átadni senkinek. Akkor meg hogy segítek rajtuk. Százezreket költenek az emberek nyelvtanfolyamokra, ilyen-olyan továbbképzésekre. A sportolók százezreket költenek edzőkre, külön órákra stb. Harc ez a túlélésért, az előbbre jutásért.

Amíg kislány voltál, még hihettél a felnőttek világában, hogy mindenki jót akar, hogy mindenki segíteni akar, hogy a felnőttek törnek magukat, hogy TE megtanuljál valamit, elérjél valamit. Már nem lehetsz ilyen naív.

A pedagógusok és edzők kezén száz és száz, ezer és ezer gyerek megy, és ment keresztül akiket fizetésük fejében többé-kevésbé, a vezetőség szigorától függően jól-rosszul megtanítanak valamire és kész. Ha sikerül jó, ha nem úgy is jó. Soha nem kértek számon még egy tanáron sem egy rossz matekos, vagy töris gyereket. Egy edzőn sem kérik számon, hogy a korábban oly tehetséges gyerekekből miért nem lett semmi.

Vető József mondta:

„A sikernek sok apja van, a kudarc mindig árva”.

És ez így is van. Árva és elhagyatott az, aki önmagát nem csinálja meg helyettük.

Amíg fiatal, vagy gyerek valaki, könnyen hiheti, hogy másokat érdekel a sorsa, mások aggódva figyelik minden lépését, és készen állnak arra, hogy segítsenek, ha baj van. Valójában ennek a látszatának a fenntartására sem nagyon van idő, mert már nézik a következő lehetőséget, ráadásul a kudarc gyanujának a felsejlésekor már mindenki igyekszik másfelé nézni, ezzel is mintegy jelezve -semmi közöm hozzá, nem az én hibám - és látszólag fontos egyéb teendői után néz. Nem kell ezen különösebben fennakadni. Az élet ilyen. Mindenki a maga érdekeit védi és nézi. Az élet megy tovább. Sokan még a saját szüleiktől sem kapták meg azt a figyelmet és támogatást amit megpróbálunk számonkérni idegen, bérért dolgozó emberektől? Nem lehet számon kérni. Nagyon sok szakmában szarul végzik az emberek a munkájukat, miért gondoljuk, hogy olyan

helyen, ahol rendkívül nehéz mérni és ellenőrizni a munkát, ott számonkérhető bármi?

A szüleiden kívül igazán senkinek nem vagy fontos. Mint ahogy neked sem fontos senki önmagadon és majd a gyermekeiden kívül. A gyerekeknek még a szüleik sem igazán fontosak, csak amennyiben és amennyire szükség van rájuk. Ez a természet rendje. Ez nem baj, ez a túlélés záloga.

A világ és az élet kegyetlen, de gyönyörű. Az igazságok csak azért fájnak, mert mindig a szép hazugságokat hittük el magunkkal. Ha tisztán megértjük az életet és az embereket a maguk esendőségében, és belátjuk, hogy csak annyi történt, hogy megértettük, ők sem jobbak nálunk, már nem is fáj. Egyedül születünk és egyedül vagyunk mikor meghalunk is. Valójában ha megértjük igazán a világot, rá kell jönnünk, hogy nincs is sok baj a világgal. Olyan amilyen és ezen nem nagyon lehet változtatni. Nem is biztos, hogy kellene. Az élet úgy szép ahogy van, mosolyogva, derűsen kell szemlélni. Az emberek szeretik a kiegyensúlyozott, nyugodt és sikeres embereket, mert azokkal nem kell bíbelődni, nem kell rajtuk segíteni, nem kell miattuk lelkiismeret furdalást érezni. Az ilyen embernek a társaságában mindenki jól, és biztonságban érzi magát. Meg lehet őket érteni. Ha elfogadjuk és megértjük jól el lehet lenni ebben az életben. Az igazi baj önmagunk megértésével van.

Szabó Lőrinc írta:

„...rab vagyok a titkok között,
melyeket úgy hívnak, hogy: Én.”

Miért is nehéz önmagunk megismerése, megalkotása. Talán a kínzó vágy miatt, hogy tökéletesnek szeretnénk látszani mások és önmagunk előtt. Pedig tele vagyunk hibával. Elégedetlenek vagyunk önmagunkkal kívül- belül. Kicsi, nyakigláb, sovány, kövér, merev, rozzant, lapos, pupos , kócos, lenyalt, stb. és ez csak a külső. Viselkedésünk bugyuta, okoskodó, öntelt, félnék, nagyszájú, sülthal, ömlengő, rideg, fecsegő, kuka, írigy, féltékeny, beképzelt, és kishitű stb. Ilyenek vagyunk? Ilyenek vagyunk. Legalább is valamilyen mér-

tékben mindez bennünk van. Hogy miből mennyi? Ez a kérdés, hogy ezt jól ítéljük –e meg, és mennyit tudunk és akarunk változtatni.

Tekintettel arra azonban, hogy szinte senkire nem számíthatunk igazán az életben, jóba kell lennünk önmagunkkal.

Ki kell egyszer végre mondanunk:

Én vagyok az egyszeri és megismételhetetlen XY aki olyan vagyok amilyen. Szeretem magamat és szeretem az életet. Jól és boldogan akarok élni és tudom világ, hogy ebben csak magamra számíthatok. Jóban leszek veletek embertársaim, mert ti sem vagytok sem jobbak sem rosszabbak nálam, és ti is csak a magatok életét szeretnétek jobbá tenni, még ha az én rovásomra is. Nem haragszom rátok, állok elébe. Nem vagyok tökéletes, de ti sem vagytok azok. Én azonban számtalan módját kutatom fel és találok meg, hogy javítsak önmagamon, hogy ezáltal esélyeim jobbak legyenek a számomra megfelelő élet biztosítására. Képességeim jók, és tekintettel arra, hogy tudatosan képezem magam külső és belső tulajdonságaim folytonos tökéletesítésében, jobb és eredményesebb leszek nálatok.

Elisabeth Bowen írta:

„A féltékenység nem más, mint hogy magányosnak érezzük magunkat mosolygó ellenségek közepette.”

Ezt csak úgy tudod levetkőzni, ha magányosan mosolyogva állsz féltékeny ellenségek között.

Őszintén szólva nem tudom mennyit lehet megérteni tizenéves fejjel mindabból amiket leírtam. Mennyit képes, illetve hajlandó elhinni, elfogadni és befogadni egy korodbeli gyerek? lgyekeztem egyszerűen, komolyabb filozófiai és szociológiai fejtegetések nélkül fogalmazni. Ez természetesen leegyszerűsítésekhez és helyenként silánysághoz vezetett, de talán a lényeg érthető.

Megpróbáltam egy olyan alapállást felvázolni, amire rá lehet építeni egy eddiginél jóval tudatosabb készülődést az ÉLETre. Azt tudnod kell, akármibe fogsz is igaz: amit másoktól kaphatsz, az neked kevés. Ha régész akar valaki lenni, nem hagyatkozhat arra, amit történelemből mindenki tanul. Egyszerűen azért, mert amit

másoktól kaphatsz, azt mások is megkapják, így nincs meg az a plusz amiből TE profitálhatsz.

„Egyeseknél a pesszimizmus csak ürügy a lustaságra” mondta egy Dalcsev nevű költő. Sajnos igaza van. Sokan, sokszor bújunk pesszimizmusunk mögé, hogy felmentsük magunkat a kilátástalannak, vagy legalábbis nagy erőfeszítéseket igénylőnek tűnő célok megvalósítása alól. „Úgy se megy”, „úgy se tudom”, „már késő”, „kevés az időm”. Ki ne ismerné ezeket az ezerszer hallott, ezerszer kimondott, mindenki által oly sajnálatosan gyakran használt szavakat.

Vörösmarty mondta:

„határozz, és kimondtad végzeted”

Sartre mondta:

„ az ember az, amivé önmagát teszi”

Rendkívüli elszántság kell ahhoz, hogy az ember az ellenérdekelt világgal szemben megvalósítsa álmait. Ezt egy híres színész mondta.

Bármibe is fogsz, küzdelem lesz. Küzdelem egy jobb életért, küzdelem önmagad megalkotásáért. De persze a küzdelem nem kell, hogy véres, és kínkeserves legyen. Lehet szórakoztató is. Lehet élvezni, mintha kívülről szemlélnél egy érdekes élettörténetet.

Verstöredések

Jegyezd meg jól, de ne csüggedj soha,
remény, csalódás, küzdelem, bukás, s írig
tartó nagy versenyfutás. Keresni mindig a jót,
a szépet, s meg nem találni - ez az élet.

Madách Imre

Az én fajtám olyan fajta nem fog átok-ima rajta
Bennem olyan ősök élnek, mindig fáztak, mindig féltek
Mindig fáztak mindig féltek, mégis mindig nagyot léptek

szépen szürke volt az este
Odakinn a kertben szép csendeket rajzol körül a hóropogás.

Ablak-abroncs szorít maroknyi csillagot
fölttem a meztelen hold fénye szivárog a felhők résein.
Az odvas éjben örök anyagból szó világot a holnap.

A hamutartó csupa bánat.
A csikkek mint kitekert holtak hemperegnek,
s kövér füstben ing a lámpafény.

Hány félelmet építettünk szorongásaink ellen ?
Hány édent, hány poklot hazudtunk?
De nem űz karddal agyal, s nem vár kulcsos agg.
Lehullottak szárnyaink, vagy tán sosem nőttek.

Látod felszívja már az est a tarka rendruhát.
A meztelen magány lépeget már.
Mint kóbor, eltévedt állat önnön rengetegében szűköl a lélek.
Angyalt vár már, prófétát, sámánt, tudóst, vagy bárki-bármi mászt.

A csend repedésein a halk neszek már régen alszanak.
Nem tolulnak termékeny szavak.

A meglepett létezés zavartan pislog a csillagokban.
Az éjselymén az idő mint tócsa áll.

Végüket nem tudó utak tekeregnek,
határaikat nem lelő mezők,
tétova tavak ringanak és hiába keres ezer gyökérrel
bizonyosságot a rettegő vadon

A seholsincs térben valahol
zokogó vonat araszol.

Az odvas éjben örök anyagból sző világot a holnap.

Gyermekálmok illata leng a szobán.

Lassan elapad a lelkesedés

Minden bölcs, kinek gondolatait
megismernem sikerült, arra tanított,
hogy élni és írni úgy kell, mintha minden
cselekedetünk utolsó lenne az életben,
mintha minden leírott mondatunk után a
halál tenne pontot.

Márai Sándor

Lassan elapad a lelkesedés, számomra a világ kiismerhetetlensége izgalmasabbá teszi a világot. Szeretném, ha nem tudnám a télapót. Hol a sejtelem, a titok? A nőket is azért szeretem, mert sose lehet teljesen kiismerni őket. Ha honlapról megtanulható lenne a világ, unalmas lenne. Aki megtanulja, annak nincs újdonság, varázs. Ezért érdekelnek engem jobban a barátok.

A valóságban én is más vagyok kicsit. Ott az élet tényei türelmetlenek, ott sem én. Az életben vállalkozó vagyok, ahol a családomon kívül másokkal is törődnöm kell. 25 éve olyasmit csinállok, ami távol áll tőlem.

Amíg nem volt családom olyan szegény voltam, hogy télen is szandálom volt és nem volt fűtés és fürdőszoba a lakásban. Boldog önfeledt élet volt! Átolvastam és álmodoztam, vitatkoztam az ifjúságom. Addig vagy gazdag, amíg mindened benned van. Ha már elkezd tulajdonod lenni, kötelezettségeid támadnak.

Nem voltam magányos, barátnők, barátok mind engem irigyeltek. Szabad voltam, minél több tulajdonod lesz, annál több a kötelezettséged. A végen a tulajdonaid rabszolgája leszel. Azért dolgozol, hogy a havi 20 féle csekket befizesd.

Ma is boldog vagyok, tudatosan váltottam, gyerekeket akartam. 30 évesen megnősültem és kicsit nekiláttam, hogy a gyerekeknek otthont teremtsék. A pénz sose érdekelt, ezért nem vagyok igazi vállalkozó. Annyit keresek amennyi nagyon kell és aztán nem foglalkozom vele.

Minden nap én vittem edzésre, iskolába a gyerekeket és minden nap értük mentem. Tárgyalás, meg ilyesmi másodrendű. Rég nagy vállalkozó lehetnék, csak akkor az üzlet az első. De az akkor sem lenne az első, ha gyerektelen lennék. Az élet elketyeg és kész.

A céget csak annyit igazítgatom, amitől szinte magától megy, néha magam sem értem, ennyi befektetéssel miből élünk. Senki nem segített, sem a nejem szülei, sem az anyémek, nem is engedtem volna, mert bele akartak volna szólítani.

Én intézetben nőttem fel

Ne küzdj túl erősen. A legjobb dolgok
váratlanul történnek.

Gabriel Garcia Márquez

Én intézetben nőttem fel és ez megkönnyítette a dolgom, ettől voltam nagyon szegény és nagyon szabad. A szüleimet kis koromban ismertem, aztán meg intézetben voltam már amikor meghaltak. Szerencsém volt, brutális alkoholisták voltak.

15 évesen már el kellett tartanom magam, de nem volt hozzá kedvem, annyit kerestem, ami kajára, könyvre elég volt. Akkor a könyv nagyon olcsó volt. Suliba jártam és építkezésen dolgoztam, de csak annyit, amennyit éppen kellett. Jó volt. Volt egy szoba-konyhas tanácsi lakás, ott laktam szülők nélkül. Hozzám jártak fel a haverok, meg a csajok. Ott voltak a bulik. Máshol a szülők nem engedték.

Kiváltságos voltam, de voltak srácok, akiknek az anyja úgy kent uzsonnát, hogy nekem is adjon. Tudták, hogy éhezem, most azoknak adom vissza, akik a környezetemben fiatal, tehetséges kalódlók. Így kerek a világ. A kis jótett is nagy erő, és nem tudni hol, kinél térül meg, ez benne a szép.

Azok az uzsonnák sokat fiatalok már olyanoknak, akik nem is éltek még, és nem is értik miért, honnan?

Órákig tudok ám beszélni

Ha az ember minden elvárásnak eleget akar
tenni, minden bizonytalán túlbecsüli saját
képességeit.

Johann Wolfgang von Goethe

Órákig tudok ám beszélni. Néha órákig, rossz nyelvek szerint napokig csak merengek és gondolkodom, de amikor kell viszont villámgyors döntéseket hozok.

Nem értik, igazából nem cselekvő, hanem szemlélődő típus vagyok. Pontosan nem tudom elmondani. A szemlélődés a világ megismerése, megértése és értelmezésének vágya.

Messzire kalandozom. Órákig kéne csak az odautat mesélnem. És nem is egy út, hanem csapongás. Ez megértés, nem tudás. Tudni sokat tudnak sokan.

Amikor létrehoztam a kft-t '89-ben, azt mondtam a tagoknak és alkalmazottaknak, hogy én akarok a legbutább lenni. Minek nekem olyan társ, aki még nálam is kevesebbet tud. Annak látom hasznát, aki okosabb és szorgalmasabb nálam.

Megtűrnek. Az jó, ha van helyünk. Nem mindegy, hogy az ember feladja vagy elveszíti a szabadság illúzióját. Ahogy halad az idő, néha úgy érezzük, egyre keskenyedő ösvény van és nem léphetünk ki belőle. Pedig az út bennünk van. Ezért voltam én szerencsés nagyon szegény árva, minden út az enyém volt és én választottam. Mindig.

A munka nem jó vagy rossz

Ha udvariasan és megértően viselkedünk másokkal, fillérekét fektetjük be, és egy vagyont kapunk vissza.

Thomas Sowell

Valaki kitalálta, de ne dőlj be, a munka nem jó vagy rossz. Régen a termelési eszközök minősége miatt kevés volt a munkaerő. Rabszolgaszerző háborúk voltak. Aztán kitalálták, hogy a szabadoknak is kötelező, – mert csak így lehetett előállítani a társadalom szükségleteit. Ma a termelőeszközök túl fejlettek. Az emberiség 25-30%-a képes lenne előállítani a szükséges javakat. Ezért találják ki a fából vaskarikát.

Munkahelyteremtés! Gondolj bele mit jelent ez! A munka a javak előállítására lett kitalálva, tehát munkahelyet teremteni egy agyrém! De mindenből túltermelés van. Az a baj, hogy nem merik az embereknek megmondani, csak szakkönyvekben jelenik meg az igazság. A szakirodalomban „fordított piramis” elméletnek hívják. Mondd meg az embereknek, hogy 70%-uk feleslegesen dolgozik. Mire van igény? Mondj egy valamit, amiből nincs túltermelés. De nem tudják mit csináljanak, mert ahol 10% föle megy a munkanélküliség, a fiatalok elkezdnek elégedetlenkedni, csavarogni és rohamosan nő a bűnözés. Mi lenne 50-60 %-nál?

Tehát elhallgatják a dolgot és munkahelyteremtés folyik, hogy a társadalmi béke nagyjából megmaradjon. De még él a tévhit – mert nem olvasnak ilyesmit az emberek – hogy dolgozni kell. A munka nem becsület dolga, ne hidd, mert egy tévhit áldozatává válsz. Vagy szükségből vagy szívesen csinálsz valamit. Ez egy mikroszociális probléma. A társadalom szóbeli, hallgatólagos, vagy írásos szerződéseken alapul. A párkapcsolat is. Nem beszélünk róla de ez egy szerződés, amiben mindenki csinálja a maga dolgát. Az, hogy ki mit csinál, az eldönthető.

Mindenki úgy érezze jól magát, ahogy van

A nagy szavak nem érnek semmit,
Elszállnak, mint az őszi szél
De a szeretet, ha tiszta szívből fakad,
Elkíséri az embert, amíg él.

József Attila

Az asszony 18 éves középiskolásként költözött hozzám. Amíg a gyerekek 10 éves körüliek lettek, nem is látott munkát. Akkor azt mondta, dolgozni akar, mert megőrül otthon. Mondtam jó, dolgozz, amit akarsz és tök mindegy adnak-e pénz vagy nem.

Megkért szerezzek helyet, de mondtam, hogy azt nem. Ha akar dolgozni, tegyen belátása szerint, de Ő válassza ki. Aztán dolgozott és majd belehalt. Idegileg kikészült. Mondták, vegyem ki onnan. Én meg mondtam, hogy semmibe nem tettem. Ha akar kilép, én nem mondom meg neki, mit csináljon. Aztán kilépett, majd aztán máshova ment. 38 évesen azt mondta, egyetemre akar menni. Mondtam, hogy jó, tegyen ahogy akar, én támogatom. Mindjárt diplomázik.

Az asszony itthon is azt csinál, amit akar. Ha főz, főz, ha nem, étterem vagy hidegétel. Ha takarít jó ha nem, hát nem. Annnyit költ, amennyit akar. Mindig mindenki azt csinál, amit akar.

Mikor kezdő házások voltunk, be kellett volna osztani a pénzt. Nem tudta. Néhány veszekedés után azt mondtam, hogy én soha pénzen nem veszekszem többé, beteszem ide a szekrénybe minden pénzünket, nem érdekel mit csinál vele. Én kölcsön soha nem kérek, de jól bírom az éhezést, majd megnézzük a gyerekek hogy bírják.

Azóta pénzről nem esik szó. ha van költjük, ha nincs várunk. Az ő fizetése a saját bankjába megy, azt csinál vele amit akar. Én eltartom a családot, ha bírom. Nincs vita, de megtanulta beosztani, ráébredt, hogy senkire nem számíthatunk. Minden közös néven van. Soha soha pénzen vita nem volt. Jó így neki? Jó így nekem? Ha igen, kit érdekel mások véleménye.

Azt akarom mondani, hogy nincs erre szabály, a mi családkunk valószínűleg nem tipikus, de működik. Dolgozhattunk volna mind a ketten és jobban gyarapodtunk volna. De értsétek meg, hogy nem ez volt a cél, hanem hogy mindenki úgy érezze jól magát, ahogy van vagy ahogy akarja.

Soha többé nem lesz a gyerekek 1 éves

Érezted-e már, hogy menni lenne kedved,
s mégis maradnál, ha engedné a sors?

Egy asszony illata

Hamar megtanultam, hogy a pénz melléktermék. A munka nem alkalmas igazán a pénz előállítására. Egyszerűen mert nincs igazán szükség a termelő munkásokra. Ahol munkahelyet kell teremteni, ott hogy fizetnék meg a munkát? A munka egy eltévedt, a régi századokból itt ragadt ósdi fogalom. A Te családod helyzete nem rajtad áll vagy bukik. Ha teremtenek neked egy szar állást, szar fizetéssel, nem lesztek sem gazdagabbak, sem boldogabbak. A boldogság a vágyak és a lehetőségek harmóniája.

A gazdagabbak sem boldogabbak. Kicsit több pénz sem ad boldogságot, mert akkor megint vesztek valamit részletre, amit fenn kell tartani és törleszteni és ugyanott vagytok, csak feszültebb a helyzet. Az ember tegye, amit tud vagy szeret, amit szívesen csinál és a pénz az melléktermékként majdcsak megjön. Én nem tudom másoknál hogy van ez, de én boldog voltam szegényen és később sem érdekelt a pénz. Az valahogy lett mindig, annyi amennyi kellett.

Laktunk szoba-konyhás lakásban és másfél szobás panelben is. Palota volt. Imádtam! Újpalotán volt, jó kuckó és a gyerekek máig emlegetik. Saját kezűleg csináltam fából ágyat a gyerekeknek. Az egyik egy házikó volt, a teteje volt az ágyneműtartó. A másik egy kiskert, színes rácsokkal. Esténként a pincében farigcsáltam. Imádtuk? Imádtuk! És boldogok voltunk. Érdekelt a pénz? Nem érdekelt. Volt mit ennünk, jókat játszottunk, este Toldit olvastam nekik. Boldogok voltak.

Akkor már vállalkozó voltam, sokat kerestem volna, ha kicsit megnyomom, de nem nyomtam. Soha többé nem lesz a gyerek 1 éves, sem 2, sem 3, sem 4. Akkor élvezd, amikor van. Estére érjek haza, amikor a gyerek már alszik, de jó autóval? Otthon van az irodám 17 éve.

Leszarom a gazdagságot. Meghalok majd és ismeretlen gyerekeim veszekedjenek a gazdag örökségen? Hát én ilyen vagyok, így gondolkodom és sok barátom hülyéz, mert tehetségesnek tartanak. Aki fél kézzel vállalkozó és megél, azzal mi lenne, ha dolgozna is valamit? Gazdag? Boldogtalan? Minek? De az is lehet, ha görcsölnék a pénzért, nem is sikerülne. Láttam már ilyet bőven.

Erre jó egy parasztgyerek meg egy kecske

Megtanultam, hogy az emberek elfelejtik,
amit mondasz, és elfelejtik, amit teszel.
Az egyetlen dolog, amire emlékezni fognak
az, hogy milyen érzéseket váltottál ki belőlük.

Maya Angelou

Mi amikor elkezdtük, nejem középiskolás volt és egy szatyor volt a vagyona. Főleg tankönyvek. Tojásrántottát sem tudott főzni. A lakásban volt egy ágy, íróasztal, egy zongora és könyvek.

Én csak annyit lépek, amennyi magától megy. Én ott is boldog és elégedett voltam. Sem a nejem, sem én, soha semmi pluszt nem vállaltunk, hogy „előbbre jussunk”. Nekem senki nem fog fix fizetést adni már. A gyerekek nem szeretnek bejárni innen a városba, túl messze van nekik. Úgyhogy lehet, hogy eladom ezt a házat és veszünk egy lakást bent. A nejemet azzal bosszantom, hogy panelt, mert azt imádtam. Ő nem imádta úgy, mint én. Félt az iszákos szomszédtól, meg az összehugyozott előtértől.

Amikor kis srác voltam, vidéken – ahol nyaraltam – megbízott nagyapám, hogy hozzam haza a kecskét. Pesti gyerek voltam, nekiláttam és húztam, húztam. A kecske meg állt. Nagyon bögtem. Egy fel óra múlva egy röhögő kis parasztyerek jött arra és megtanított, hogy ne húzzam a kecskét, mert magától hazamegy, csak kövessem. Egy életre megtanultam, a dolgok mennek a maguk útján. Nem erőltetem, követem az eseményeket kényelmesen. Sok mindenre jó volt a kecske. A gyereknevelésben is felhasználtam. Mögöttük voltam, de nem rángattam őket előre. Támogattam, de nem erőltettem. Hát erre jó egy parasztyerek meg egy kecske. Egy életbölcesség megtanulására.

A párkapcsolatban az a méltányos, hogy mindenki azt csinál, amit akar, és nem ráerőltetni sem szóval, sem magatartással a másokra. Persze ez azért nehéz, mert a nejem nem mindenben ért egyet velem. A gyereknevelés a veszekedés egyetlen forrása. Ő parancsolgatni szeret, de nálunk ez borzasztó ellenállást vált ki. Én semmilyen jogot nem követelek. Elmondom a véleményem, ami általában liberális. Azt tartom, hogy nem paranccsal, hanem kéréssel kell irányítani a dolgokat és hogy a gyerekeknek is pont annyi joguk van, mint neki vagy nekem. Ettől kiborul, mert a gyerekek persze ezt tudják. Azt mondja, hogy én ellene vagyok. Én erre azt szoktam mondani, hogy senki ellenem, de az igazság és az elveim mellett vagyok.

Mondok példát. Kicsi gyerek lefekvés előtt közli, hogy éhes. Asszony hisztizik, hogy: miért nem ettél vacsoránál, már nincs evés. Erre én: Nyuszikám, te este tévzés közben két-három kört teszel a konyhába, miért gondolod, hogy a gyerek jogfosztott és kevesebbszer jár neki a hűtőből, mint neked? Erre kiabál, hogy ellene nevelem a gyereket. 100 ilyen példa van. Én mondom, az igazságosságra nevelem a gyerekeket. A felnőttek azt gondolják, a gyerek a tulajdonuk és nincsenek jogai. Egyforma elbánást kell kapniuk. Hát így peregnék a napok szelíden. Lett is nagy öntudatuk a gyerekeknek, már néha nekem is sok, de az elv az ez és kész.

Tudod az emberek ezt úgy kommunikálják, hogy ha a gyerek okos, rendes felnőtté válik, akkor az én nevelésem, ha bűnöző lesz, akkor pedig a társadalom és a haverok nevelték. Én nem is hiszek a nevelésben. Az együttéléssel az ember igyekszik beleplántálni a világról és az értékekről való nézeteit a gyermekekbe, de mégis a legfontosabb a szeretet és a sok együttlét. Ezért nem akartam többet dolgozni a szükségesnél.

A gyermekek felnőttek, már anyyira függetlenedni akarnak, még érzelmileg is, hogy csak akkor bújnak oda, ha megfelelnek magukról vagy ha valami bánatuk van.

A lányokkal nehéz. A női dolgaikat nem tudják velem megbeszélni, és egyéb ügyekben meg anyyira lehengető és kiforrott véleményeim vannak, hogy ez zavarja őket. Most hogy már egyetemisták, főiskolások lettek szeretnének szellemileg is függetlenedni és ez rendjén van így.

A férfinem elbizonytalanodott

Jobb gyertyát gyújtani, mint szidni a
sötétséget.

Konfuciusz

A férfinem elbizonytalanodott. A szerepek mintha felcserélődnének. A nők irányítani akarnak és nem érzelmileg kiszolgáltatni magukat. A férfiak meg vannak zavarodva. Nem találják a természet lényegét a gyengéd, odaadó társat, akit védeni kell. Magukat kell védeni az erős és néha kezdeményező, kritizáló, önálló nőktől.

József Attila tudott: „Nem csak a vágy, de odataszít a muszáj is”. De hova? Ezekhez a kemény, önző, bár csinos, de veszélyes lányokhoz? És a fiúknak a gyengédségből az anyjuk marad. Nem jó ez így, de az idő majd megoldja. A haladás hullámszik, de mindig a normális marad középen és afelé törekszik vissza.

Minden fiatal nyilván középpont szeret lenni. Nem baj az, ha középpontnak képzelik magukat. A világ kezdetben mindenkinek ilyen, aztán úgyis felnövünk sajnos. Egy gyerek azt látja, hogy körülötte forog a világ. Ez így van jól. A régi generációktól sokat tanulhatunk, érezni és gondolkodni egyszerre, bárcsak átadhatnánk a fiataloknak. De hiába van adó, ha nincs vevő.

Sokkal gyorsabban változik a világ, mint mi. A saját gyerekeinket is nehéz ihletni. Korszerűtlennek érzik, pedig az alap értékek évezredek óta nem változnak. Csak nehéz őket alkalmazni és egyre nehezebb. Nehéz a fát látni az erdőben. Annyiféle „értéket” mutatnak ma. Látni lehet, de láttatni nehéz. Az élet, az élet, nem lehet eljátszani, magadat kell adni, ha előnyös, ha nem. A legtöbben nem jönnek rá ezekre. Azt hiszik szemét a világ, pedig a világ egy kicsit tükör: amit adsz, azt kapod. Persze nem vegytiszta a dolog. Mind saját világ. Több mint 6 milliárd világ van és csak a kultúra fűzi egy kötetbe ennek a sok embernek a világképeit.

A tudomány objektív próbál lenni, mert mi szubjektívek vagyunk. Ez tarthatja egyben a dolgokat, a tudomány és a művészetek. Ezek nélkül szétesne a világunk. Az objektivitás igényéből érezzük, hogy amit mi látunk a világból, az kicsit a saját szűrőnk eredménye. Keressük a közös pontokat és absztrahálunk. Ez a szellemi része, a testi, a szeretet. Ez tartja meg az emberiséget. Testre és szellemre együtt van szükség és nincs prioritás. Ettől vagyunk emberi lények. A vágy ebbe csak belezavar kicsit. Az a fajfenntartás eszköze. Az szellemi magasságok nélkül is működik. Különben a buták kihalnának. Isten nagy mester.

A szeretet fontosabb a szerelemnél

Mindenki az emberiséget akarja
megváltoztatni, és senki sem önmagát.

Lev Tolsztoj

A tiszta szerelem az plátói. Sajnos a hétköznapok megölik a szerelmet. A plátói megmarad tisztán, mert nem éljük meg a hétköznapokban. Csak szellemileg termékenyít meg.

A megélt szerelem a valóságban gyümölcsöző lehet, de el is pusztul és el is szomorít mindenkit. De attól a szeretet még megmaradhat. Érzelmekről beszélek. A szex az ösztön. A szeretet megtartó erő. A szeretet segít, hogy ne csak az ösztön uralkodjon.

A szeretet fontosabb a szerelemnél. A szerelem önző és csak lángolás. A szeretet önzetlen és örök, mert nem kopik az érdes valóságtól. Ez a betöltött szerepéből adódik.

Ezert van az, hogy fiatalon hajlamosabbak vagyunk 5 percenként szerelembe esni, mert fiatalon meg nagyon önzőek vagyunk. A szerelmes nem mond le a szerelméről azért, hogy annak jobb legyen. Aki szeret, az hajlandó erre is. Ez tartósabb és erősebb érzés, de adott esetben nem kevésbé fájdalmas.

A párkapcsolat az a terület, ahol még senki nem tudott bölcs vagy okos lenni. Az idő az nagy úr. Több ezer éve ugyanazt érezzük. Ebben egyformák vagyunk mi emberek. Egyformán szenved jó és rossz, okos és buta.

A korai céltudatosság visszaüthet

Embernek lenni pontosan annyit jelent,
mint felelősnek lenni. Érezni, hogy a kővel,
melyet lehelyez, a világot építi tovább.

Antoine de Saint-Exupéry

Sok gyerek gyengébb, mint ahogy mutatja. Erős akar lenni, ez hektikussá teheti a magatartását. A korai céltudatosság visszaüthet, túl szűk mezsgyét hagy a jövőnek, és amikor esetleg kiderül, hogy rossz volt a cél már késő. Ha az ember túl közelre néz, könnyebben neki-megy valaminek.

Próbálj úgy messzire jutni, hogy közvetlenül a lábad elé nézel. Előre kell nézni, de nem feltétlenül egy pontosan meghatározott pontra. Az fiatalok nyugodtan álmodozzanak, nézzenek előre a semmibe, majd csak rátalálnak valamire.

Senki ne próbáljon más lenni, mint ami, ez eleinte hátráltatja, de később ez azokat vonzza köré, akik ezt értékelik. Ez nagyon fontos.

A szerencse gyakran csalásnak látszik, a tudás gyakran szerencséének az irigyek szemében. De azért létezik a csalás és a szerencse is. Lehet, hogy egy csomószor csaltam, csak nem tudtam. De azt lehetne tudni, hogy én csak hülye vagyok, de a mások meg csalók? A hülyeséget könnyebb észrevenni.

Az asszony a hibás

Akik nem tudnak tiszta szívből zokogni,
felszabadultan nevetni se tudnak.

Golda Meir

A nőket vagy ismeri vagy szereti az ember. Állítólag a kettő együtt nem megy. Ezt azért írom, mert a lányaim felnőttek és nagyon szerettem őket. Következésképpen nem igazodom el rajtuk.

Az asszony a hibás. Ez egy örök axióma és mint ilyen, nem szorul bizonyításra. Most kitalálta, hogy magas a vérnyomásom. Megmértük és 185/115 volt. Mondtam, hogy rossz a műszer, de erre azt válaszolta, hogy neki jót mutat. Hiába érveltem, hogy két ismeretlen adat mérése semmit sem mond a műszerről. De hát a nők...

Kierőszakolta, hogy elmenjek az orvoshoz, ami igen tanulságos és legalább ennyire haszontalan ténykedésnek bizonyult. Már-már örültem, hogy ennyi évnyi életvitelszerű itt tartózkodás után megismer a körzeti vagy házi vagy milyen orvos. A vérnyomásom természetesen már attól felment, hogy ki volt írva „SORSZÁMOT HÚZNI SZÍVESKEDJENEK”, amit jó szívvvel meg is tettem volna, ha lett volna sorszám. Ezután fűrge kis öregasszonyok furakodtak elém és eltorlaszták az ajtót. Nem vagyok hajlandó kézitűsát vívni éltes matrónákkal, hogy bejussak egy általam nem sokra tartott szakma képviselőjéhez. De az idő mindent megold.

A végén mégis bejutottam. Megmérte, megírta a receptet és ennyi. Nem volt túl magas (a vérnyomásom) és okosat nem tudott mondani. Nem is számítottam rá. Mondtam neki, hogy nő vagyok, ez talán megmagyarázza a magas vérnyomást és javasoltam, hogy ezt a tényt rá kellene vezetni a TB kártyákra. Sok vizsgálatot megspórolhatnának. Mivel nő volt az orvos, nem nagyon méltányolta a munkája megkönnyítésére tett erőfeszitésemet. Nem fogok rászokni.

Közben fontos szociológiai összefüggésre jöttem rá. A nők hosszabb életet élnek, mint tudjuk. Ez azért van, mert többet járnak orvoshoz, többet törődnek az egészségükkel. Ez azonban szerintem nem jelent számukra élvezhető előnyt, mert valószínűleg kimutatható lenne, hogy pont annyival élnek többet amennyivel többet ülnek a különböző orvosok várószobáiban.

Ez a felismerés sokat javított a közérzetemen, így hát az orvosnál tett látogatásom mégis hasznosnak bizonyult. Isten útjai kifürkészhetetlenek valóban. Ki tudja milyen fölöslegesnek tűnő

mellékutak vezetnek a nagy felismerésekhez. Na ennyit az orvostudományról.

Különben jól vagyunk. Minden a régi. Az emberek dolgoznak, a politikusok hazudoznak és nem állnak szóba egymással, de a karaván halad. Persze senki sem tudja merre, de talán ez benne az egyetlen, ami bizakodással tölthet el bennünket. Félelmetes lenne a jövő, ha megjósolhatóvá válna. Eddig mindenki tévedett ezzel kapcsolatban és reméljük ez a továbbiakban is így marad.

A család rendben van, mindenki teszi a dolgát vagy valamit, amiről azt gondolja, hogy az a dolga és ezzel a teljes életet és illúziójába ringatjuk magunkat.

A gyerekek még keresik a boldogság útját, pedig mondtam nekik, hogy a boldogság a vágyak és a lehetőségek harmóniája és nincs mit keresni. De ők csak keresik. Ilyenek a fiatalok. Mindig keresik, mert kifelé néznek még a szemeik. A befelé néző szemek megtalálják, ha nem keresik is. De ráér. A keresés önmagában hasznos, bár nem azt fogják megtalálni, amit keresnek, de sok mindent találnak majd. És ez az értelme ennek az értelmetlenségnek.

Irigylem az úton levőket

Az élet olyan, mint a rajzolás: néha gyorsan és határozottan kell cselekednünk, a dolgokat erélyesen kézbe vennünk, és arról gondoskodnunk, hogy a nagy vonalak villámgyorsan előttünk álljanak. Semmiféle lagymatagságnak, kételkedésnek itt nincs helye, a kéz nem remeghet, a szem nem pisloghat ide-oda, hanem egyedül csak arra irányulhat a tekintet, ami előttünk van.

Vincent Van Gogh

Irigylem az úton levőket és a megérkezőket. Az életvitelszerűen költözőket és a látókat. Nem gondolok a turistákra, az élményipar szervezte modern népvándorlások résztvevőire. Ahogy nem alkalmas a nagymise egy templom megcsodálására bármily felemelő is legyen, úgy nem lehet a városok, népek múltját és jelenét megérezni egy idegenvezető mégoly alapos előadásában sem. Összehasonlíthatatlanul több és alkalmasabb mód ott élni.

Álmodunk erről, de a realitások elorozzák álmainkat. A valóság legtökéletesebb megnyilvánulási formája a pénz. Na meg a gyávaság.

Az ember nehezen és félve közelít álmai városaihoz, ahogy kamasz a túl szép nőkhöz. Talán nem vagyok még érett, alkalmas a befogadásra. Talán a plátói szerelemnek van igazi relevanciája. Sem csalódnai, sem kielégületlenül távozni nem kívánunk. Így aztán el sem megyünk.

De Ti elmentetek.

Bátorság és kockázatvállalási készség. Nem kétséges, hogy az élmények, a belétek ivódó hangok, szagok, képek milliói megszerzhetetlenek és megsejthetetlenek a turisták légiói számára. Legyen bármilyen nehéz, fáradtságos, kétségekkel, félelmekkel terhes is, Ti vagytok szememben az UTAZÓK. Mert költözők vagytok.

A magamfajta fecsegőnek nehezebbre esik az írás. A feltorló gondolatok, kérdések, vélemények tömegét a lassú és gyakorlatlan kéz nehezen pötyögi. Az ember néha rádöbben, hogy milyen kevesen vannak, akikkel érdemes megosztani gondolatait.

Hogy milyen kevesekkel akarja egyáltalán megosztani őket.

Remélem, jól érzitek magatokat. Tanuljatok sokat a világról, hogy elmesélhessétek nekem, az otthonülőnek.

Nehéz okosan szeretni

Ha jószívű vagy, szép erény, de nézd meg
előbb, kivel vagy az.

La Fontaine

Az ókori Kínában a patriarchális elveken nyugvó mikroközösségi kapcsolatrendszert a nagyobb egység számára formaadónak tekintették. Állítólag család és állam szavuk volt, társadalom szavuk nem.

A mai „fordított piramis” világban ezt is fordítva csináljuk. Az állam, forma és eszme világát formaadónak tekintjük a család számára. Demokratikus önszerveződő mini társadalmat hozunk létre, ahol tiszteljük a család minden tagjának szuverenitását, döntési jogát. Ez persze kritizálhatóvá, megfellebbezhetővé teszi saját döntéseinket. Szándékainkat, tetteinket meg kell magyarázni és magyarázataink mások számára nem mindig elfogadhatóak. Dönteni azonban kell. És jól kell dönteni. A család minden tagja számára hosszútávon hasznos és ésszerű döntéseket kell hozni, még akkor is, ha ezen döntések ellenállásba ütköznek.

Szomorúan kell belátnunk, hogy nehéz okosan szeretni. A gyerekek néha haragszanak ránk, néha despotának tekintenek bennünket, mert úgy érzik akaratukat, véleményüket semmibe vesszük. Egy szülő soha nem sértődhet meg.

Nem sértődhet meg, mert szeret. És nem sértődhet meg azért sem, mert a gyerekeknek igazuk van. Igazuk van, mint ahogy adott esetben nekünk is. Nem lehetünk annyira oktanok, hogy azt higgyük, csak egy igazság van. Ambivalens az életminőség rövid és hosszú távú felfogása. Nem várható el az ő korukban, hogy tudatosan és önként áldozatokat hozzanak olyan távoli célokért, melyek néha még számunkra is homályosak. A pillanatnyi szenvedésük és kétségbeesett tiltakozásuk okozta fájdalom nehezen csillapítható persze, bármilyen igazolást is látunk tetteinkre. El kell viselnünk. Az élet tényei sokszor ilyenek. El kell viselni.

Megjegyzem én nem tudtam okosan szeretni. Ezt talán majd később – joggal – a szememre vethetik. Nagyon szerettem őket, de talán pont ez okozta, hogy sok, nagyon sok kérdésben engedtem a számukra könnyebb, kényelmesebb út csábításának. Súlyos árat fognak később fizetni gyengeségemért. A fájdalmas az ebben, hogy pár hónap alatt a gyerekek mindent megszoknak. Csak annyit kellett volna mindig kibírnom.

Parma álmodik

A hazaszeretet ott kezdődik, amikor egymást szeretik azok, akik egy hazában élnek. De ezt olyan nehezen értik meg az emberek.

Albert Wass

Azt gondolom az ilyen régi-régi városok több rétegűek. Nyilván előbb csak a felszín fedezheti fel az ember. Egy történelmi, jól karban tartott kényelmes polgári életformát hordozó közepes város. De hatolj csak mélyebbre. Megismered történelmét, titkait, rétegeit. Minden kőbe emlékek vannak zárva. A templomokban Antelami építészete és Correggio munkái lapulnak. Fondorlatok ármány. Az ilyen kis városok talán csak alszanak. Talán az ott élők észre sem veszik, de az ilyen város a múltjáról álmodik. És ha jól figyelsz beenged az álmaiba. Állítólag Stendhal gyakran megfordult a városban, hogy megcsodálja az isteni Correggiót.

Így tünik el! Hát nem gyászolta meg őt európa? Észre se vették. S jó, ha a szél a parázst kotorászva tört sorokat lel a máglya helyén s megjegyzi magának. Ennyi marad meg majd a kíváncsi utódnak a műből.

Radnóti Miklós: első ecolga

